АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Тариат сумын ЭМТ-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2024/180/-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.open.audit.mn
Архангай аймаг
2023 он

Дарга,Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа
Утас:7033-3141
Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn
Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар
Утас: 7033-2860
Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn
Гэрээгээр аудит гүйцэтгэсэн:
Бизкон аудит ХХК Архангай аймаг дахь салбар
Ахлах аудитор Ч.Анхбаяр
Утас: 8511-6555
Цахим хаяг: ankha964@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 7
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 8
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 8
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 10
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа 10
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин 10
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 11
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд 11
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв 12
3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт 12
3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл 12
3.5.3 Нэмэлт төсөв 13
3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн 13
3.5.5 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл 13
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН 13
4.1 Ерөнхий зүйл 13
4.2 Материаллаг байдал 13
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 14
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 14
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт 14
4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд 15
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 15
4.5.1 Завсрын аудитын талаар 15
4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн 15
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 15
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 16
5.1 Албан шаардлага 16
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 17

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМГ	Эрүүл мэндийн газар
ЭМДС	Эрүүл мэндийн даатгалын сан
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АРХАНГАЙ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn

2024.02.25 № 135

танай ______________-ны №______________-т

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТАРИАТ СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ДАРГА Т.ГЭРЭЛТУЯА ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Тариат сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Тариат сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, заавран дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:

Тайлант онд цалингийн сангаас 13,200.0 мянган төгрөгийг зориулалт бус зарцуулсан байна.

Дээрх зөрчил нь Төсвийн тухай хууль,Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль болон Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалыг зөрчсөн бөгөөд аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх, ангилал батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тариат сумын ЭМТ нь тайлант онд ЭМЯ-аас хандив тусламжаар 34,272.3 мянган төгрөгийн бараа материал, 139,932.1 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй хүлээн авсныг санхүүгийн тайланд тусгасан байна.

Аудитын гол асуудал

Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай" Засгийн газрын 2023 оны 241 дүгээр тогтоолын дагуу тус байгууллагын албан хаагчдын үндсэн цалинг 2023 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс шинэчлэн баталсан байна. Үүнтэй холбоотойгоор цалин хөлс, нэмэгдэл урамшууллын зардал өмнөх оноос 16.9 хувиар өссөн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 3 үндсэн зорилтын хүрээнд 50 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг Тариат сумын Засаг даргаас 90.0 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	340,824,578.35	258,646,130.37
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	226,398,854.00	121,754,235.69
312	Банканд байгаа бэлэн мөнгө	226,398,854.00	121,754,235.69
3121	Төгрөг	226,398,854.00	121,754,235.69
31211	Төрийн сангийн харилцах	226,398,854.00	121,754,235.69
33	АВЛАГА		30,812,178.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага		30,812,178.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	114,425,724.35	106,079,716.68
351	Түүхий эд материал	92,843,835.44	79,975,056.47
35110	Тусгай зориулалттай материал	6,026,500.00	6,026,500.00
35130	Эм боох материал	86,817,335.44	73,948,556.47
354	Хангамжийн материал	21,581,888.91	26,104,660.21
35410	Бичиг хэргийн материал	576,735.00	461,236.00
35420	Аж ахуйн материал	16,163,297.12	21,148,976.12
35440	Түлш, шатах тослох материал	3,071,896.79	1,864,146.09
35450	Барилгын засварын материал	275,000.00	-
35460	Хүнсний материал	1,494,960.00	2,630,302.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,055,934,536.17	2,135,927,933.82
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,055,934,536.17	2,135,927,933.82
392	Биет хөрөнгө	2,018,179,286.12	2,098,317,683.73
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,485,496,510.00	2,564,363,583.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-837,841,676.85	- 869,043,732.57
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	79,589,086.00	97,589,086.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 73,085,450.20	- 81,344,085.91
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	479,373,899.87	594,000,094.87
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-157,512,435.66	-247,062,206.52
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	76,824,822.80	88,324,751.67
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-35,085,462.00	- 48,614,833.44
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,788,550.00	1,788,550.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,368,557.84	- 1,683,523.37
393	Биет бус хөрөнгө	37,755,250.05	37,610,250.09
39301	Программ хангамж	1,450,000.00	1,450,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 248,749.95	- 393,749.91
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	36,554,000.00	36,554,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,396,759,114.52	2,394,574,064.19
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,396,759,114.52	2,394,574,064.19
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,396,759,114.52	2,394,574,064.19
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	268,895,547.95	268,895,547.95
51101	Өмч: - төрийн	268,895,547.95	268,895,547.95
512	Хуримтлагдсан үр дүн	745,669,463.96	743,484,413.63
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	745,669,463.96	745,669,463.96
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	- 2,185,050.33
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,382,194,102.61	1,382,194,102.61
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,396,759,114.52	2,394,574,064.19

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,372,793,522.98	1,268,388,591.55
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	247,976,452.98	175,774,932.86
120	Нийтлэг татварын бус орлого	247,976,452.98	175,774,932.86
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	320,000.00	1,570,360.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	320,000.00	1,570,360.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	161,120,032.31	139,932,196.87
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	86,536,420.67	34,272,375.99
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,124,817,070.00	1,092,613,658.69
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		30,812,178.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	43,515,300.00	53,026,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	43,515,300.00	53,026,200.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	1,081,301,770.00	1,008,775,280.69
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	1,081,301,770.00	1,008,775,280.69
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,126,390,555.40	1,270,573,641.88
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,126,390,555.40	1,270,573,641.88
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,122,830,324.40	1,260,231,997.88
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	640,171,336.00	748,699,331.00
210101	Үндсэн цалин	334,694,135.00	325,301,278.00
210102	Нэмэгдэл	244,141,013.00	269,671,687.00
210104	Урамшуулал	61,336,188.00	153,726,366.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	77,067,549.00	94,163,963.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	52,095,545.00	66,123,727.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,243,176.00	7,010,035.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,994,300.00	5,608,066.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,248,572.00	1,402,067.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	12,485,956.00	14,020,068.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	38,360,029.00	41,288,556.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,488,121.00	9,709,008.00
210302	Түлш, халаалт	32,123,008.00	31,579,548.00
210303	Цэвэр, бохир ус	448,900.00	-
210304	Байрны түрээс	300,000.00	-
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	38,425,037.11	48,044,950.70
210401	Бичиг хэрэг	5,392,065.00	4,800,059.00
210402	Тээвэр, шатахуун	21,957,485.21	23,870,610.70
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,035,000.00	6,125,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,310,800.00	1,169,500.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,729,686.90	12,079,781.00
2105	Нормативт зардал	218,048,744.74	150,744,147.96
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	196,241,438.19	129,586,964.96
210502	Хоол, хүнс	17,847,306.55	21,157,183.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,960,000.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	9,550,800.00	9,022,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	650,000.00	-
210604	Урсгал засвар	8,900,800.00	9,022,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,277,500.00	5,048,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,277,500.00	5,048,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	989,716.00	1,286,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох		500,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	87,100.00	200,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	95,000.00	95,500.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	807,616.00	490,500.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	95,939,612.55	161,935,049.22
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,011,400.00	18,935,250.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	87,928,212.55	142,999,799.22
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,560,231.00	10,341,644.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	3,560,231.00	10,341,644.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,560,231.00	10,341,644.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	246,402,967.58	- 2,185,050.33
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	246,402,967.58	- 2,185,050.33

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	1,192,391,470.00	1,063,371,840.69
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	320,000.00	1,570,360.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	320,000.00	1,570,360.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	320,000.00	1,570,360.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	320,000.00	1,570,360.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,192,071,470.00	1,061,801,480.69
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	43,515,300.00	53,026,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	43,515,300.00	53,026,200.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	1,148,556,170.00	1,008,775,280.69
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	1,148,556,170.00	1,008,775,280.69
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	961,313,722.00	1,084,955,459.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	961,313,722.00	1,084,955,459.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	957,753,491.00	1,074,613,815.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	640,171,336.00	748,699,331.00
210101	Үндсэн цалин	334,694,135.00	325,301,278.00
210102	Нэмэгдэл	244,141,013.00	269,671,687.00
210104	Урамшуулал	61,336,188.00	153,726,366.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	77,067,549.00	94,163,963.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	52,095,545.00	66,123,727.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,243,176.00	7,010,035.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,994,300.00	5,608,066.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,248,572.00	1,402,067.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	12,485,956.00	14,020,068.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	38,229,069.00	40,711,056.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,488,121.00	9,709,008.00
210302	Түлш, халаалт	31,992,048.00	31,002,048.00
210303	Цэвэр, бохир ус	448,900.00	-
210304	Байрны түрээс	300,000.00	-
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	38,481,942.00	42,306,180.00
210401	Бичиг хэрэг	4,700,000.00	4,516,060.00
210402	Тээвэр, шатахуун	24,164,782.00	23,075,360.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,035,000.00	6,131,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,595,000.00	1,146,500.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,987,160.00	7,437,260.00
2105	Норматив зардал	134,165,679.00	108,909,135.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	116,419,104.00	82,751,810.00
210502	Хоол, хүнс	15,766,575.00	20,907,025.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,980,000.00	5,250,300.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,715,300.00	8,804,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	6,676,500.00	-
210604	Урсгал засвар	9,038,800.00	8,804,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,277,500.00	5,048,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,277,500.00	5,048,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	989,716.00	1,286,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох		500,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	87,100.00	200,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	95,000.00	95,500.00

210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	807,616.00	490,500.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,655,400.00	24,686,150.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,655,400.00	24,686,150.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,560,231.00	10,341,644.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	3,560,231.00	10,341,644.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,560,231.00	10,341,644.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	231,077,748.00	- 21,583,618.31
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	73,081,000.00	83,061,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	73,081,000.00	83,061,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	73,081,000.00	83,061,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	73,081,000.00	83,061,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	- 73,081,000.00	- 83,061,000.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	157,996,748.00	- 104,644,618.31
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	226,398,854.00	121,754,235.69

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	268,895,547.95	1,382,194,102.61	523,526,698.76	2,174,616,349.32
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	268,895,547.95	1,382,194,102.61	523,526,698.76	2,174,616,349.32
C07	Тайлант үеийн үр дүн			222,142,765.20	222,142,765.20
C08	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	268,895,547.95	1,382,194,102.61	745,669,463.96	2,396,759,114.52
D01	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	268,895,547.95	1,382,194,102.61	745,669,463.96	2,396,759,114.52
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	268,895,547.95	1,382,194,102.61	745,669,463.96	2,396,759,114.52
D08	Тайлант үеийн үр дүн			- 2,185,050.33	- 2,185,050.33
D09	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	268,895,547.95	1,382,194,102.61	743,484,413.63	2,394,574,064.19

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	Хувь
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,342,160,700.00	1,157,674,815.00	184,485,885.00	86.25
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,342,160,700.00	1,157,674,815.00	184,485,885.00	86.25
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,342,160,700.00	1,157,674,815.00	184,485,885.00	86.25
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	802,414,200.00	748,699,331.00	53,714,869.00	93.31
210101	Үндсэн цалин	340,912,700.00	325,301,278.00	15,611,422.00	95.42
210102	Нэмэгдэл	288,072,100.00	269,671,687.00	18,400,413.00	93.61

210104	Урамшуулал	173,429,400.00	153,726,366.00	19,703,034.00	88.64
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	100,302,200.00	94,163,963.00	6,138,237.00	93.88
210201	Тэтгэврийн даатгал	70,676,000.00	66,123,727.00	4,552,273.00	93.56
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,406,600.00	7,010,035.00	396,565.00	94.65
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,925,200.00	5,608,066.00	317,134.00	94.65
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,481,400.00	1,402,067.00	79,333.00	94.64
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,813,000.00	14,020,068.00	792,932.00	94.65
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	43,026,200.00	40,711,056.00	2,315,144.00	94.62
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,648,600.00	9,709,008.00	-1,060,408.00	112.26
210302	Түлш, халаалт	33,177,600.00	31,002,048.00	2,175,552.00	93.44
210303	Цэвэр, бохир ус	1,200,000.00		1,200,000.00	0.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	75,890,300.00	42,306,180.00	33,584,120.00	55.75
210401	Бичиг хэрэг	5,850,000.00	4,516,060.00	1,333,940.00	77.20
210402	Тээвэр, шатахуун	44,035,300.00	23,075,360.00	20,959,940.00	52.40
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	11,285,000.00	6,131,000.00	5,154,000.00	54.33
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	6,720,000.00	1,146,500.00	5,573,500.00	17.06
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	8,000,000.00	7,437,260.00	562,740.00	92.97
2105	Нормативт зардал	164,889,800.00	108,909,135.00	55,980,665.00	66.05
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	120,509,700.00	82,751,810.00	37,757,890.00	68.67
210502	Хоол, хүнс	39,129,800.00	20,907,025.00	18,222,775.00	53.43
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	5,250,300.00	5,250,300.00	0.00	100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	115,527,100.00	91,865,000.00	23,662,100.00	79.52
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	78,082,200.00	73,080,000.00	5,002,200.00	93.59
210602	Тавилга	10,000,000.00	9,981,000.00	19,000.00	99.81
210604	Урсгал засвар	27,444,900.00	8,804,000.00	18,640,900.00	32.08
2107	Томилолт, зочны зардал	7,665,000.00	5,048,000.00	2,617,000.00	65.86
210702	Дотоод албан томилолт	7,665,000.00	5,048,000.00	2,617,000.00	65.86
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,350,000.00	1,286,000.00	64,000.00	95.26
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	550,000.00	500,000.00	50,000.00	90.91
210803	Даатгалын үйлчилгээ	200,000.00	200,000.00	0.00	100.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	100,000.00	95,500.00	4,500.00	95.50
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	500,000.00	490,500.00	9,500.00	98.10
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	31,095,900.00	24,686,150.00	6,409,750.00	79.39
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	31,095,900.00	24,686,150.00	6,409,750.00	79.39
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,342,160,700.00	1,053,030,197.00	289,130,503.00	78.46
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	53,026,200.00	42,684,556.00	10,341,644.00	80.50
132001	Орон нутгийн төсвөөс	53,026,200.00	42,684,556.00	10,341,644.00	80.50
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,061,215,400.00	1,008,775,281.00	52,440,119.00	95.06
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	1,061,215,400.00	1,008,775,281.00	52,440,119.00	95.06
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	1,520,300.00	1,570,360.00	-50,060.00	103.29
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,520,300.00	1,570,360.00	-50,060.00	103.29
	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	226,398,800.00		226,398,800.00	
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		226,398,854.00	-226,398,854.00	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		121,754,236.00	-121,754,236.00	

6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ				
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	-	100
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага	1	1		100
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	37	37	-	86.49
620001	Удирдах ажилтан	1	1		100
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	25	25		84
620003	Үйлчлэх ажилтан	11	11		90.91
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	37	37	-	86.49
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	27	23		85.19
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	10			90

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар алдаа[1] илрээгүй. Харин залруулагдаагүй нийт 13,200.0 мянган төгрөгийн зөрчил[2] илэрсэнд зөрчлийг арилгах 1 албан шаардлага хүргүүллээ.

Залруулагдаагүй зөрчилтэй асуудлаас материаллаг алдааны зөрчил нь 13,200.0 мянган төгрөг бөгөөд гүйцэтгэлийн материаллаг байдлын дүн 9,395.1 мянган төгрөгөөс их байгаа тул **Хязгаарлалттай** дүгнэлт өглөө.

3.1 Албан шаардлага

3.1.1 Цалингийн сангаас 13,200.0 мянган төгрөгийн түлшний хөнгөлөлтийг олгосон зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5.-т "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, "Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1."Хэмнэлтийн горим хэрэгжүүлэхэд дараах зарчмыг баримтална:",4.1.3.үр ашигтай байх;", 15 дугаар зүйлийн 15.1.3. "хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгохыг хориглоно;” гэсэн заалтууд болон Сангийн сайдын 2021 оны 10 сарын 29-ний өдрийн 190 дугаар тушаалаар баталсан "Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар” -ыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг таслан зогсоох байх албан шаардлага хүргүүллээ.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Цалингийн сангаас түлшний хөнгөлөлт олгосон	1	13,200.0			1	13,200.0						
Дүн	1	13,200.0			1	13,200.0						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Мэдээлэл дутуу байршуулсан	1	0			1	0		
Дүн	1	0			1	0		
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Худалдан авах ажиллагаанд харьцуулалт хийж, үнийн судалгаа авч шийдвэрлээгүй	1	0			1	0		
Дүн	1	0			1	0		
Нийт дүн	**2**	**0**			**2**	**0**		

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.